

Legislativní změny v oblasti odpadového hospodářství

Povinnosti v podnikové ekologii v roce 2017

Mgr. et Mgr. Štěpán Jakl

Obsah prezentace

- ✓ Nová vyhláška o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě (účinnost 1. prosince 2017)
- ✓ Změna vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu (účinnost 1. prosince 2017)
- ✓ Příprava nového zákona o odpadech.

Používání upravených kalů na ZPF

- ✓ V návaznosti na změny v zákoně připravována nová prováděcí vyhláška, která nahradí vyhlášku č. 382/2001 Sb.
- ✓ Zařízení na použití upravených kalů – zařízení podle § 14 odst. 2 zákona o odpadech, které zahrnuje všechny díly půdních bloků, na kterých používá kaly jeden zemědělec, a všechna místa, kde dočasně ukládá upravené kaly.
- ✓ Uložení od výstupu z technologie úpravy do 12 měsíců v ČOV a do 8 měsíců u zemědělce – bez souhlasu.
- ✓ Skladování v povoleném zařízení 3 roky, vyplývá z obecné úpravy skladování v zákoně.
- ✓ Nastaveny jednoznačné podmínky pro skladování a dočasné uložení kalů tak, aby nedošlo k úniku kalů a výluhů z kalů.

Používání upravených kalů na ZPF

Podmínky pro skladování/dočasné uložení

- ✓ Musí být popsáno v programu použití
- ✓ Omezený obsah sušiny – 4 % nádoby, kontejnery, obaly, jímky, nádrže - jiné způsoby (hromady) 18 %, zároveň omezení výšky na 3m
- ✓ Schválení místa havarijním plánem (pouze při větším rozsahu)
- ✓ Musí být zabezpečeno proti vstupu cizích osob (závory, zámek, balíky slámy)
- ✓ Vzdálenost od obytné zástavby 300 m, s mimo zástavby, která je součástí areálu, kde je kal uložen nebo skladován
- ✓ Zabezpečení proti přítoku a úniku kalů a výluhů
- ✓ Oddělené uložení kalů dle technologií úpravy kalů

Používání upravených kalů na ZPF

- ✓ Pokud doba uložení přesáhne 8 měsíců povinnost provést nové mikrobiologické rozbory, pokud nevyjdou možnost provést dodatečnou úpravu v místě nebo vrátit kaly do technologie.
- ✓ Po dobu 30 dnů mohou být kaly uloženy na půdním bloku, kde budou použity. (nezapočítává se do doby podle předchozího bodu).
- ✓ Pro toto uložení jsou rovněž nastaveny podmínky. 18 % sušiny, 50 m od povrchových vod, 300 metrů od obydlí (100 m v případě stávajících), případně havarijní plán, sklon do 5°.
- ✓ Schválení místa havarijním plánem (pouze při větším rozsahu).
- ✓ Do 48 hodin od rozprostření musí být zapraveny.

Používání upravených kalů na ZPF

✓ Mikrobiologická kritéria

Od roku 2020 bude možné využívat pouze jedna kritéria kaly (limity jsou převzaty z nařízení o VŽP)

Do roku 2020 bude nastaveno přechodné období.

kaly kategorie I – současný stav, pouze 5 zkoušených vzorků

kaly kategorie II - současný stav, pouze 5 zkoušených vzorků

✓ Nastavení požadavků na prokazování účinnosti technologie úpravy kalů. Přechodné období do konce roku 2019, do té doby se technologie, které doposud produkovaly upravené kaly považují za ověřené.

Změna vyhlášky č. 294/2005 Sb.

Důvody novelizace vyhlášky

- ✓ Reakce na povinnost využívat sedimenty na povrchu terénu v odpadovém režim.
- ✓ Aktuální nebo přetrvávající problémy.
 - Úprava definic - stabilizace a využívání na povrchu terénu.
 - Limity pro obsah škodlivin při překročení DOC.
 - Nakládání se odpady vystupujícími z úpravy SKO.
 - Sjednocení požadavků na vzorkování. Odmítnuto LRV.

Změna vyhlášky č. 294/2005 Sb.

Změny v podmínkách skládkování

- ✓ Vztahuje se na všechny technologie MBÚ, MFÚ
- ✓ Směsnými komunálními odpady - odpady katalogových čísel 20 03 01, 20 03 02, 20 03 03 a 20 03 07
- ✓ Odpady obsahující BRO složku s výjimkou směsných komunálních odpadů musí splnit parametr stability AT4. (na výstupy z úpravy SKO se výjimka nevztahuje)
- ✓ Výstup z úpravy směsných komunálních odpadů obsahující biologicky rozložitelnou složku může být skládkován od roku 2018 pouze pokud:
 - a) jeho výhřevnost nepřekročí hodnotu 6,5 MJ/kg v sušině
 - b) samozřejmě stabilita AT4

Změna vyhlášky č. 294/2005 Sb.

Využívání odpadů na povrchu terénu

- ✓ Zrušení výjimky pro využívání neupravených SDO, ze kterých lze odebrat vzorky - výjimka slouží pouze k obcházení zákazu. SDO pouze v podobě recyklátu ze stavebního a demoličního odpadu.
- ✓ Záměr MŽP - rozlišení limitů pro škodliviny v sušině podle místa využití. V nejcitlivějších místech sušina výluh i ekotoxicita. Jinak výluh pro skládku inertního odpadu a ekotoxicita (sušina pouze ve svrchním metru) – v tuto chvíli odmítnuto úprava se bude týkat pouze sedimentů (limity podle přílohy č. 9 zákona).
- ✓ Záměrem bylo také přizpůsobit test ekotoxicity současnému poznání a zjednodušit jej. Pouze bakterie, perloočka, řasa, salát. Vhodnější jak z hlediska výpovědi tak citlivější přístup k obratlovcům. Bude nastaveno jako možnost.

Příprava nového zákona o odpadech

Harmonogram

- ✓ 2010 - Rozšířené teze rozvoje odpadového hospodářství.
- ✓ 2011 - První verze věcných záměrů.
- ✓ Březen 2015 schválení věcných záměrů nových zákonů.
- ✓ Podzim 2015 - předložení do VPŘ.
- ✓ V lednu 2016 - návrhy zákonů předloženy do MPŘ.
- ✓ Do konce roku 2016 schválení vládou.
- ✓ 1. Ledna 2018 - účinnost nových zákonů.

Důvody pro rozdělení stávajícího zákona o odpadech

- ✓ Větší přehlednost.
- ✓ Zabránění časté novelizaci z důvodu transpozice.
- ✓ Zamezení rozpornosti jednotlivých částí.
- ✓ Nastavení zvláštního režimu pro výrobky s ukončenou životností.

Vyloučení z působnosti

Odpady a materiály vyloučené z působnosti zcela

- ✓ emise látek znečišťujících ovzduší
- ✓ radioaktivní odpady
- ✓ vyřazené výbušniny
- ✓ mrtvá těla zvířat, která uhynula jinak než porážkou
- ✓ exkrementy, sláma
- ✓ zeminy a přírodní materiál využitý v místě stavby
- ✓ sedimenty přemísťované v rámci povrchových vod
- ✓ půda in situ a budovy trvale spojené s povrchem

V rozsahu upraveném jiným zákonem

- ✓ odpadní vody – (dle novely zákona o vodách)
- ✓ vedlejší živočišné produkty – neplatí pro spalování, skládkování, BPS nebo kompostování
- ✓ těžební odpad
- ✓ nepoužitelná léčiva a návykové látky
- ✓ vybrané výrobky (z. o výrobcích s ukončenou životností)

Definice odpadu

- ✓ Odpadem je movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost zbavit se.
- ✓ Povinnosti zbavit se věci pokud není používána k původnímu účelu a ohrožuje životní prostředí.
- ✓ Předpoklad úmyslu zbavit se odpadu v případě zániku účelového určení.
- ✓ V pochybnostech, zda je věc odpadem, zda je VP nebo přestala být odpadem, rozhoduje krajský úřad. Nelze požádat o rozhodování v pochybnostech v případě, že je vedeno řízení o uložení sankce nebo nápravného opatření.

Vedlejší produkt

VP je věc vznikající při výrobě pokud:

- vzniká jako nedílná součást výroby,
 - její další využití je zajištěno,
 - její další využití je možné bez dalšího zpracování způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe,
 - její další využití je v souladu se zvláštními předpisy
- ✓ Splnění musí doložit ten, kdo zařadil jako VP.
- ✓ Nebude obdoba § 3 odst. 7, který na VP a produkty z odpadu vztahuje kritéria pro využití odpadu.
- ✓ Vyhláškou může ministerstvo společně s MPO stanovit doplňující kritéria pro jednotlivé VP.

Přechod odpad neodpad

Základní podmínky čl. 6 směrnice:

- ✓ věc se běžně využívá ke konkrétním účelům,
- ✓ pro věc existuje trh nebo poptávka,
- ✓ věc splňuje technické požadavky jiných předpisů nebo norem
- ✓ využití věci je v souladu s jinými předpisy a nemá dopady na životní prostředí

Režimy pro přechod:

- 1) odpad vymezený vyhláškou nebo nařízením EU
- 2) na povolení krajského úřadu
- 3) produkty vystupující ze zařízení „14/2“
- 4) věci vystupující ze zařízení na přípravu k opětovnému použití

Přechod odpad neodpad

Bez povolení

- ✓ Odpady vymezené vyhláškou, nebo nařízením EU, za splnění jejich požadavků. Ze zákona splněn čl. 6.
- ✓ Výstup ze zařízení „14/2“, pokud splní požadavky vyhlášky, která nastavuje podmínky provozu zařízení.

Na základě povolení KÚ

- ✓ Součástí povolení k provozu.
- ✓ Žadatel musí prokázat splnění podmínek čl. 6 a vymezit parametry výstupu.
- ✓ KÚ konzultuje s MPO, KHS a ČIŽP.

Konec odpadu nastává ve všech případech v okamžiku zahájení přepravy ze zařízení.

Původce odpadu

- ✓ V souladu se směrnicí bude původcem odpadu každý, při jehož činnosti vzniká odpad, i nepodnikající FO. Nepodnikající má povinnosti srovnatelné se současnou úpravou.
- ✓ Původcem komunálního odpadu bude jako nyní obec (i v případě zapojených původců).
- ✓ V případech, kdy odpad bude vznikat při činnosti prováděné na základě smluvního vztahu, považuje se za původce odpadu ten, kdo provádí fyzicky činnost a stává se vlastníkem. Vlastník věci, která se stane odpadem si může vyhradit, že je původcem odpadu.
- ✓ Původce vlastníkem až do předání do zařízení. Výjimkou je případ, kdy provede provozovatel zařízení kompletní převjemku v místě nakládky.

Informace a základní popis odpadu

- ✓ Původce je povinen předat provozovateli informace o odpadu nezbytné pro zjištění, zda je možné s odpadem v zařízení nakládat. (Již od jara 2014.)
- ✓ Základní popis odpadu se zpracovává pouze pro skládkování a využívání na povrchu terénu.
- ✓ Nově bude moci základní popis zpracovat oprávněná osoba.
- ✓ Původce je však povinen poskytnout informace nezbytné pro jeho zpracování.

Shromažďování, skladování a sběr

Soustředování

- ✓ Obecný pojem, sloužící k transpozici směrnice.

Shromažďování a sběr odpadu bude nově časově omezeno

- ✓ Shromažďování - 12 měsíců.
- ✓ Sběr - 9 měsíců (rovněž doba uložení v jiných zařízeních).
- ✓ V případě překročení této doby - sklad odpadů

Shromažďování i v případě, že je při vzniku mimo provozovnu dopraven do nejbližší provozovny.

Skladování odpadu

- ✓ Skladování odpadu musí být v souladu se směrnicí prováděno pouze ve skladu pod kódy využití nebo odstranění (R13 a D15).
- ✓ Bude se jednat o zařízení povolované krajským úřadem.

Sběr odpadu

Sběr odpadu prostřednictvím mobilního zařízení bude výrazně omezen

V průběhu přípravy existovaly dvě varianty omezení.

- 1) Omezení pouze na složky komunálního odpadu.
- 2) Možnost provozu mobilního zařízení pouze jako součást činnosti stacionárního zařízení.

Omezení předávání mezi mob. zařízeními. Omezení při přeshraniční přepravě. Omezení při výkupu kovů.

Omezení výkupu

- ✓ Oproti dosavadní úpravě dále zpřísněno. Povinnost zavést kamerový systém.
- ✓ Rozsah bude nastaven vyhláškou.
- ✓ Nebude pojmenováno jako výkup, bude se týkat všech zařízení, která přebírají od původce, nikoliv v případě, že přebírají z jiného odpadového zařízení.

Zařízení pro nakládání s odpady

- ✓ Povolení mobilního zařízení ke sběru se uděluje na dobu určitou, nejvýše však na 5 let.
- ✓ Ostatní zařízení pouze pravidelné zhodnocení souladu s platným právem. Jednou za šest let.
- ✓ Obec bude nově ze zákona účastníkem všech řízení o povolení provozu zařízení na jejím území.
- ✓ Zachována výjimka „14/2“, ale v souladu se směrnicí pouze pro zařízení, vymezená v příloze, za stanovených podmínek. Nemusí mít provozní řád. (kovohutě, papírny, malá zařízení pro zpracování BRO). Musí ohlásit provoz zařízení.
- ✓ Nově povinnost sjednat pojištění odpovědnosti za škodu na životním prostředí, na zdraví a na věci způsobenou provozem zařízení.

Ukládání odpadů na skládky

- ✓ Vyhláškou bude vymezeno, jaké odpady a materiály mohou být využívány jako TZS.
- ✓ Od roku 2024 bude zakázáno skládkovat odpady s výhřevností vyšší než 6,5 MJ/kg v sušině a biologická stabilita AT4 10mg O₂. Do 2024 bude u těchto odpadů navyšován poplatek.
- ✓ Do konce roku 2026 výjimka v případě, že neexistuje zařízení, které by mohlo odpady zpracovat a původce má smlouvu s takovým zařízením, které je výstavbě. (1 100, 1 200, 1 300 Kč)
- ✓ Další výjimka je nastavena na případ odstávky takového zařízení. (v takovém případě poplatek 2 000 Kč)
- ✓ Rovněž se nevztahuje na odpady vzniklé v rámci řešení krizové situace podle krizového zákona.

Ukládání odpadů na skládky

- ✓ Nezpлатněné TZS včetně neodpadních materiálů může dosahovat pouze 25 % hmotnosti uložených odpadů.
- ✓ Odpady vzniklé v rámci řešení krizové situace podle krizového zákona nepodléhají zpoplatnění.
- ✓ Různá výše pro odpady, které bude zakázáno skládkovat, pro zbytkové odpady a pro průmyslové odpady, které není možné využít.
- ✓ Při dosažení recyklačních cílů bude původce platit za komunální odpad jako za zbytkový.
- ✓ Poplatek za NO bude naopak snížen.
- ✓ Příjemcem SFŽP a obec.

Sleva na poplatku po MPŘ do LRV

✓ Podíl komunálního odpadu papíru, plastů, skla a kovů předaného k recyklaci

2017	2018	2019	2020
37%	40%	45%	50%

✓ Podíl komunálního odpadu předaného k recyklaci

2020	2021	2022
35%	40%	45%

✓ Dopracovávají se podrobnosti výpočtu a vykazování (v prováděcí vyhlášce). Například zvažení možnosti odečtení popelu z lokálních topenišť z celkové produkce KO.

✓ Cíl se bude vypočítávat z množství vytríděných odpadů nikoliv ze skutečné recyklace.

✓ Povinnost provozovatele ohlásit množství odpadů sebraných od občanů.

Obchodování s odpady

- ✓ Bude nově zavedeno s novým zákonem.
- ✓ Pouze na základě povolení KÚ.
- ✓ Povinnost mít sjednané pojištění.
- ✓ Může pouze obchodovat a zajišťovat přepravu.
- ✓ Obchodovat lze dle definice pouze s odpady, které mají kladnou hodnotu. (nakupuje a prodává)
- ✓ V okamžiku převzetí musí být smluvně zajištěno přijetí do zařízení k využití odpadů.
- ✓ Pokud odpady nakupuje a prodává provozovatel zařízení, nepovažuje se toto za obchodování s odpady.
- ✓ Nesmí přebírat odpady od fyzických osob.

Zprostředkování nakládání s odpady

- ✓ Zprostředkovatel nevede průběžnou evidenci, ani se v průběžné evidenci neuvádí.
- ✓ Nevyžaduje povolení KÚ.
- ✓ Evidence se vede mezi subjekty, mezi kterými dochází k předání odpadu. Tyto subjekty jsou z hlediska zákona o odpadech ve stejném postavení, jako v případě předání odpadů bez zprostředkovatele.
- ✓ Může zajišťovat pouze přepravu.

Komunální odpady

- ✓ Obce budou muset zajistit nakládání s všemi KO od občanů. A místa pro oddělené shromažďování papíru, plastů, skla, kovů a BRKO rostlinného původu.
- ✓ Živnostníci budou mít možnost zapojit se se svým KO do systému. Pro tyto odpady nevedou evidenci.
- ✓ Obec bude od odložení na určené místo původce.
- ✓ Poplatek pro občany bude upraven v zákoně o místních poplatcích. Obec bude moci zvolit způsob zpoplatnění a jeho rozsah a nastavit výši poplatku podle produkce a míry třídění a systém úlev. Nebude smlouva.
- ✓ V roce 2025 povinnost pro původce splnit cíl 60 % recyklace.

Poplatky za komunální odpady

- ✓ Poplatky budou upraveny v zákoně o místních poplatcích. Nově zamezeno souběhu. Nebude možnost smlouvy.
- ✓ Poplatek za systém – jako stávající podle zákona o místních poplatcích. Max. 1 100 Kč.
- ✓ Poplatek za KO vznikající z nemovitosti (PAYT)
- ✓ Plátce majitel nemovitosti, rozpočítává na jednotlivé plátce.
- ✓ hmotnostní základ max. 6 Kč/kg
- ✓ objemový základ/kapacitní základ max. 1Kč/l
- ✓ Obec bude mít možnost nastavit minimální základ na občana. Max 10 Kg/60 l na měsíc.

Evidence a ohlašování odpadů

- ✓ Bude navýšen práh pro ohlašování produkce NO na 600 kg. Pro ostatní odpad zůstává 100 tun.
- ✓ Ohlašování zařízení a dopravců a ohlašování přepravy bude odpovídat nastavení aktuální novely zákona o odpadech.
- ✓ Zavedení evidence rostlinných materiálů zpracovaných v komunitní kompostárně.
- ✓ Zavedena povinnost ohlásit provoz komunitní kompostárny.

Děkuji za pozornost